

Ervaringen van een vrijwilliger

De stilte van onderzoekende geesten. Als men de leeszaal betreedt ziet men mensen van verschillende afkomst en leeftijd en met andere drijfveren, geconcentreerd zitten werken. Er hangt een bezige stilte, af en toe onderbroken door een telefoon of een schuif die protesterend opengetrokken wordt. Maar in die hoofden ontvouwt zich stukje bij beetje historisch materiaal. Hier wordt een hoop kostbare informatie uit het verleden toegankelijk gemaakt, ik kom in aanraking met nieuwe begrippen en woorden die eigenlijk al oud zijn. Terwijl ik de huwelijksakten invoer bekijk ik kleine stukjes geschiedenis, verwant aan die waar een archeoloog mee werkt; elk stukje is belangrijk en waardevol, dient met zorg, precisie en aandacht behandeld te worden.

Het was wel wennen, en aanvankelijk moeilijk te ontcijferen; dat oude handschrift waarin sommige letters nog extra krullen en beentjes kregen, andere schrijfwijzen en een andere manier van formuleren, aan aktes die volledig handgeschreven waren; die lange doorlopende zinnen, schijnbaar zonder structuur en met weinig leestekens, waaruit je de nodige informatie moest gaan zoeken. Toen ik die eerste akte zag vond ik het moeilijk, maar toen ik er enkele had gedaan wende het snel. Maar tegelijk is dat ook interessant; het geschrift en de gebruikte taal geeft je een kijkje in een manier van leven die nu heel ver van ons lijkt te staan. Na een poosje krijgen woorden, toentertijd gebruikelijk, betekenis. Ik wist niet wat een ebenist, een berdzager of een schaliëndekker was. Andere woorden kon ik wel invullen al klinken ze vandaag wat grappig: biergereedmaker, opperbeamte, baerdscheerder, statie-overste enz. Ik leer wat een 'vaderlandse zoon of dochter' was en in elke huwelijksakte komen namen voor die toen populair waren, de ontelbare Franciscussen en Joanna's, de Hendriken en Philippina's, die door een huwelijk te 'begaan' verenigd werden.

Soms kan ik ze voor me zien staan, man en vrouw in feestelijk tenue, de getuigen op hun paasbest gekleed, het ontzag voor de burgemeester of de schepen. Je ziet ook de namen van de getuigen en ik kom te weten dat er vier mannelijke getuigen bij een huwelijk aanwezig waren. Dit was een periode waarin vrouwen nog veel minder rechten kregen toebedeeld. Bij de getuigen staan ook hun beroep, leeftijd en woonplaats vermeld zodat je je ook van hen een idee kan vormen. Hoe meer informatie een huwelijksakte bevat hoe levendiger het wordt om in te voeren. Uit de registratie van de ondertekening van de akte blijkt dat veel mensen nog niet konden lezen of schrijven. En na menige aktes ingevoerd te hebben begin ik sommige namen van getuigen te herkennen en vraag me af of zij mogelijks deel uitmaakten van een reservegroepje waaruit kon worden geput indien de gehuwden zelf niet over voldoende getuigen beschikten. Bij diegenen die tot dit groepje zouden kunnen behoren vermoed ik de veldwachter, de koster, de gemeentesecretaris en de onderwijzer. Het zijn deze plooiën van de geschiedenis waarvan ik een stille getuige ben.

Een projectmedewerker vangt je – zeker in het begin – op, zet je in gang, geeft je de nodige uitleg en helpt je met alle technische vragen. Maandelijks krijgen we van hem een uitgebreid overzicht van de werken via een nieuwsbrief per e-mail. Samen met het personeel en alle vrijwilligers zullen we tenslotte komen tot het toegankelijk maken van een schat aan historische informatie voor de burger, de zoekende naar zijn stamboom, de wetenschappelijk onderzoeker en alle andere geïnteresseerden.

Toen ik erover hoorde vertellen was mijn eerste gedachte, dat dit een heus monnikenwerk was maar ook dat dit een zinvol project is. Dit werk licht een tipje op van de sluier der geschiedenis. Ik haal er zelf ook kennis uit en tegelijk werk ik mee aan een groots project en zal fier zijn als het later toegankelijk wordt voor het brede publiek.

Micha Van der Meire